

POTULNÝ ŠILENEC.

Des Narren Irrfahrt.

LEOŠ JANÁČEK
(1854 - 1928)

Presto (♩. = 84)

Ši - le - nec!
Seht, ein Narr!

Tenori I.II.

pp

Po - tul - ný ši - le - nec hle - dal zla - to -
Ir - rend um - her, der Narr, such - te er den

Baryton solo

Bassi I.II.

Meno mosso (♩. = 60)

Ši - le - nec!
Seht, ein Narr!

rit. p

vla - sy měl zcu - cha - né, —
wild und wirr flog sein Haar, —

Barit. solo

tvor - ný ká - men: vla - sy měl zcu - cha - né,
Stein der Wei - sen: wild und wirr flog sein Haar,

B.II

vy - ru - dlé, za - prá - še - né; —
aus - gebleicht, grau vom Stau - be; —

vla - sy měl zcu - cha - né, —
wild und wirr flog sein Haar, —

vy - ru - dlé, za - prá - še - né; tě - lo vy - hub - lé
aus - ge - bleicht, grau vom Stau - be; dürr und ha - ger sein

dim.

vy - ru - dlé, za - prá - še - né; —
aus - gebleicht, grau vom Stau - be; —

mf I. solo

rty pev - ně se - vře - ny —
fest schloss die Lip - pen er —

v stín, rty pev - ně se - vře - ny jak dvě - ře
Leib, fest schloss die Lip - pen er — als Tü - re

I.B.

mf II. B.

jak dvě - ře je - ho srd - ce, pla - nou - cí o - či
 als Tü - re sei - nes Her - zens, flam - mend die Au - gen

je - ho srd - ce, pla - nou - cí o - či
 sei - nes Her - zens, flammend die Au - gen

jak lam - pa svě - tluš - ky, hle - da - jí - cí dru - ha. Před ním
 wie Schein des Leucht - käfers, der da sucht sein Lieb - chen. Vor ihm

jak lam - pa svě - tluš - ky, hle - da - jí - cí dru - ha. Před ním
 wie Schein des Leucht - kä - fers, der da sucht sein Lieb - chen. Vor ihm

rit. *Presto*

3 dim. *Tutti*

Parit. solo

hu - čel o - ce - án. Žva - vé vl - ny
 schwoll der O - ze - an. Schwatz - haft spra - chen

— hu - čel ne - ko - neč - ný o - ce - án. Žva - vé vl - ny
 — schwoll der gren - zen - lo - se O - ze - an. Schwatzhaft spra - chen

vy - prá - vě - ly ne - u - stá - le o skry - tých po - kla - dech,
 al - le Wel - len von dem Rei - che heim - li - cher Schatz - kam - mern,

vy - prá - vě - ly, ne - u - stá - le vy - prá - vě - ly, o skry - tých
 al - le Wel - len un - auf - hör - lich von dem Rei - che heim - li - cher

Tempo I.

vy - smí - va - jí - ce se ne - vě - do - mo - sti,
 höh - nisch ver - la - chend die kin - di - sche Tor - heit,

po - kla - dech,
 Schatzkam - mern,

I. solo *II. B.*

vy - smí - va - jí - ce se ne - vě - do - mo - sti,
 höh - nisch ver - la - chend die kin - di - sche Tor - heit,

jež ne - zná smy - slu je - jich ho - vo - ru.
die oh - ne Ah - nung, was der Re - de Sinn.

I. solo

B. II.

jež ne - zná smy - slu je - jich ho - vo - ru.
die oh - ne Ah - nung, was der Re - de Sinn.

Meno mosso.

Ne - měl již na - dě - je, přec ne - chtěl
Schon schwand die Hoff - nung ihm, den - noch nicht

dolcissimo

T. I.

T. II.

B. II.

dolcissimo Ne - měl již na - dě - je, přec ne - chtěl
Schon schwand die Hoff - nung ihm, den - noch nicht

dim.

od - po - či - nou - ti, hle - dá - ní sta - lo se mu
Ru - he gönnt er sich, Su - chen ward Ziel und Zweck ihm

přec ne - chtěl od - po - či - nou - ti, hle - dá - ní
den - noch nicht Ru - he gönnt er sich, Su - chen ward

od - po - či - nou - ti, hle - dá - ní sta - lo se mu
Ru - he gönnt er sich, Su - chen ward Ziel und Zweck ihm

pp

rit. ži - vo - tem. *mf* a tempo (Presto)
al - len Seins. Tak ja - ko
Ziel und Zweck ihm So wie der

ži - vo - tem. al - len Seins. Tak ja - ko
al - len Seins. So wie der

mf

T. II.

B. II.

o - ce - án zdví - há své pa - že k ne - be - sům,
O - ze - an hebt sei - ne Ar - me him - mel - an,

o - ce - án zdví - há se k ne - be - sům,
O - ze - an he - bet sich him - mel - an,

T. I. *mf*
 tak ja - ko hvěz - dy jdou, stá - le
 so wie die Ster - ne gehn, schau - end

B. I.
 ja - ko hvěz - dy jdou, hle - da -
 so wie Ster - ne gehn, - schau'n nach

B. II. *mf*
 tak ja - ko hvěz - dy jdou, stá - le
 so wie die Ster - ne gehn, schau - end

T. I. *f*
 hle - da - jí - ce cí - le ne - do - stiž - né - ho, I. II. prá - vě tak
 stets nach ei - nem Zie - le, das un - er - reich - bar, so auch der

B. I. *f*
 - - jí - ce cí - le, prá - vě tak
 ei - nem Zie - le, so auch der

B. II. *f*
 hle - da - jí - ce cí - le ne - do - stiž - né - ho, prá - vě tak
 stets nach ei - nem Zie - le, das un - er - reich - bar, so auch der

poco rit.

T. I. II. *ff*
 ší - le - nec se za - prá - še - ný - mi ka - de - ře - mi
 ar - me Narr, der mit ver - staub - tem Haar ru - he - los da -

B. I. *ff*
 ší - le - nec stá - le blou - dil,
 ar - me Narr, der da - hin - zog,

B. II. *ff*
 ší - le - nec se za - prá - še - ný - mi ka - de - ře - mi
 ar - me Narr, der mit ver - staub - tem Haar ru - he - los da -

T. I. II. *ff* *pesante*
 blou - - - - - dil!
 hin - - - - - zog!

B. I. *ff* *pesante*
 hle - da - je ka - me - ne zla - to - tvor - né - ho,
 su - chend den köst - li - chen, mäch - t - gen Zau - ber - stein,

B. II. *ff*
 blou - - - - - dil!
 hin - - - - - zog!

Hoch
Der Knabe

tranzillo

Sopr. solo
Jed-no-ho dne
Ein-malam Weg

při-šel jsem,
traf ich ihn, ein

ven-kovský hoch,
Jun-ge vom Land,

a tá-zal jsem se:
und fragte ihn du:

B. I.
p
hle-da - je ka-me-ne
suchend den köst - li-chen,

zla - to - tvor-né-ho.
mächt-gen Zauberstein.

Sopr. solo
f *agitato*

„Řek-ni mi, řek-ni mi,
„Sa-ge mir, sa-ge mir, .

jak jsi do-stal tenzla - tý ře - těz
wie du ka-mest zu der Gold-ke-t-te

ko-lem kr - ku?^{cc}
an dem Hal-se?^{cc}

Hoch (dětsky vtíravě)
Der Knabe (kindlich eindringlich)

Sopr.
„Řek-ni mi,
„Sa-ge mir,

kde, řek-ni mi,
Wo, sa-ge mir,

kde, řek-ni mi,
wo, sa-ge mir,

kde? řek-ni mi,
wo? sa-ge mir,

jak jsi do-stal
wie du ka-mest

B. I.
kde, ó kde,
Wo, ja wo,

B. II. *mp*
kde, ó kde,
wo, ja wo,

Adagio $\text{♩} = 69$

Sopr.
tenzla - tý ře - těz
zu der Gold-ke-t-te

ko-lem kr - ku?^{cc}
an dem Hal - se?^{cc}

Kde, ó kde
Wo, ja wo

jej po-tka - lo to ště - stí?
hat er dies Glück ge-fun-den?

B. I.
kde? wo?
Wo, ja wo,

B. II. *mf*
Kde, ó kde,
Wo, ja wo,

Kde, ó kde,
Wo, ja wo,

Kde, ó kde?
Wo, ja wo?

Kde, ó kde,
Wo, ja wo,

Kde, ó kde,
Wo, ja wo,

T. I.
Kde, ó kde
Wo, ja wo

jen po-tka - lo ho ště - stí,
hat er dies Glück ge-fun-den,

a - niž o tom vě-děl?
oh - ne es zu wis-sen?

T. II.
kde,
wo,

kde, ó kde,
wo, ja wo,

po - tka - lo ho ště - stí,
fand er die - ses Glück nur,

ště - stí, a - niž o tom vě - děl?
Glück nur, oh - ne es zu wis-sen?

Wě - děl? Kde, ó kde?
Wo, ja wo?

B. I.
kde, ó kde?
wo, ja wo?

B. II.
kde, ó kde?
wo, ja wo?

po - tka - lo ho ště - stí,
fand er die - ses Glück nur,

a - niž o tom vě - děl:
oh - ne es zu wis-sen:

kde, ó kde?
wo, ja wo?

Byl si na-vy - kl zdvi-ha-ti o-bláz-ky,
Er hob immer schon Kie-sel am We-ge auf,

a ji - mi do-tý-ka-ti - se
und er berührte damit die

S. *mf* Kde, ó kde? *cresc. 5* Kde, ó kde?
Wo, ja wo? *Wo, ja wo?*

T. I. II. *pp* kde, wo, *cresc.* kde, wo,

B. I. II. *pp* Kde, ó kde, — kde, ó kde, kde, ó kde?
Wo, ja wo, — wo, ja wo, wo, ja wo? *cresc.*

Barit. solo *f* Kde, ó kde? *cresc.* Kde, ó kde?
Wo, ja wo? *Wo, ja wo?*

Ře - těz, kte - rý byl že - lez-ný,
Ei - ne Ket - te war's von Eisen,

pro - mě - nil se
und die ward zu

ře - tě - zu,
Ket - te nur,

f za - ha - zo - va - ti je,
wegwarf er den Stein dann,

rit. a - niž se po - dí - val,
oh - ne erst nach - zu - schau'n,

S. kde, ó kde, jej po - tka - lo to ště - stí
Wo, ja wo hat er dies Glück ge - fun - den,

T. I. II. *f* kde, wo, kde, ó kde? Kde, ó kde?
Wo, ja wo? ja wo? Wo, ja wo?

B. I. II. kde, ó kde? kde, ó kde?
Wo, ja wo? Wo, ja wo?

Barit. solo *ff* kde, ó kde? Kde, ó kde?
Wo, ja wo? Wo, ja wo?

vzla - to!
Gol - de!

Ši - - - le - nec že - sl,
Starr - - - blieb der Ar - me,

sta - la - li se pro - mě - na.
ob ge - scheh'n das Wun - der war.

Grave

Allegro $\text{♩} = 140$

S. a - niž o tom vě - děl? Tak So
oh - ne es zu wis - sen? *Tak So* *ší - le - nec.*
fand der Narr,

T. I. II. kde? wo? *p* kde, ó kde? *ff* *ší -*
Wo, ja wo? ja wo? fand

B. I. II. kde, ó kde? *p* kde, ó kde? *ff* *ší -*
Wo, ja wo? ja wo? fand

Barit. solo *p* *ff*

bil se do če - la!
schlug die Stirn sich wund!

Cha, cha, cha, cha, cha,
Ha, ha, ha, ha, ha,

S. *f*

na - le - zl a ztra - til zla - to - tvor - ný ká - - men,
fand der Narr und ach, ver - lor den Stein der Wei - - sen,

T. I. II.

le - nec,
der Narr,

B. I. II.

Allegro
Grave *p* < *ff* *ff*

ší - le - nec,
fand der Narr,

T. I. II. *ff*

na - le - zl a ztra - til zla - to - tvor - ný ká - men! Tak ší - -
fand der Narr und ver - lor ihn, den Stein der Wei - sen! So tat

B. I. II. *ff*

Tempo I.
Cha, cha, cha, cha, cha, cha, cha.
Ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha. *♩* = 60

S.

na - le - zl a ztra - til zla - to - tvor - ný ká - - men!
fand der Narr und ach, ver - lor den Stein der Wei - - sen!

T. I. II.

le nec!
der Narr!

B. I. II.

Slun - ce
West - wärts

T. I. *pp*

Slun - ce
West - wärts

Baryton solo *mf*

T. I.

ní - ži - lo se k zá - pa - du, o - blo - ha by - la
neig - te sich die Son - ne schon, gol - den war rings der

Barit. solo

ní - ži - lo se k zá - pa - du, o - blo - ha by - la
neig - te sich die Son - ne schon, gol - den war rings der

T. I.
zla - tá. Ši - le - nec vra - cel se po - zno - vu
Him - mel. Und der Narr such - te nun fort den Stein,

Barit. solo
zla - tá. Ši - le - nec vra - cel se
Him - mel. Und der Narr such - te nun

T. I.
hle - da - ti po - kla - du
im - mer fort, im - mer - fort,

Barit. solo
dim.
po - zno - vu hle - da - ti ztra - ce - né - ho po - kla - du,
im - mer fort, im - mer den Stein, den er ver - lo - ren hat,

Meno mosso

S.
mf se si - lou u - ha - slou a tě - lem se - hnu - tým,
mit der er - losch - nen Kraft, mit tief ge - beug - tem Leib,

T. I. II.
a srd - - -
das Herz

B. I. II.
mf *pp* *pp*

Barit. solo
se si - lou u - ha - slou a tě - lem
mit der er - losch - nen Kraft, mit tief ge -

S.
a srd - cem vpra - chu ja - ko strom,
das Herz im Stau - be wie ein Baum,

T. I. II.
ppp *ppp*
cem im

B. I. II.
ppp

Barit. solo
se hnu - tým, a srd - cem vpra - - chu, ja - ko strom,
beug - tem Leib, das Herz im Stau - - be, wie ein Baum,

rit.

S. *rit.*
 jenž byl vy - vrá - cen,
 der ent - wur - zelt ward,

T. I. II. *ppp*
 v pra - chu
ppp Stau - be

B. I. II.
dim.

Barit. solo
 jenž byl vy - vrá - cen, *mf*
 der ent - wur - zelt ward,

Stingendo

T. I. II. *ppp* *dim.* *e rit.*
 ja - ko strom, jenž byl vy - vrá - cen.
 wie ein Baum, der ent - wur - zelt ward.

B. I. II.
ppp

Barit. solo *mf*
 jenž byl vy - vrá - cen.
 der ent - wur - zelt ward.

Grave

S. *p*
 Se si - lou zhas - lou. a tě - lem se - hnu - tým
 Tot sei - ne Kraft war, tief ge - beugt sein Leib.

T. I. II. *morendo*

B. I. II.

MW 4 - 771. 472

TEXT RABINDRANÁTHA THÁKURA, JANÁČKEM ZHUDEBNĚNÝ

Potulný šílenec hledal zlatotvorný kámen; vlasy měl zcuchané, vyrudlé a zaprášené; tělo vyhublé v stín, rty pevně sevřeny jako *zamčené* dveře jeho srdce, oči planoucí jako lampa světlušky, hledající druhá.

Před ním hučel nekonečný oceán.

Žvavé vlny neustále vyprávěly o skrytých pokladech, vysmívajíce se nevědomosti, jež neznala smyslu jejich hovoru.

Neměl již *asi* naděje, přece *však* si nechtěl odpočinouti, *neboť* hledání stalo se mu životem, – tak jako oceán *neustále* zdvíhá své paže k nebesům *po nedosažitelném* – tak jako hvězdy jdou v *kruzích*, a stále hledají cíl, jehož nelze dosáhnouti – právě tak šílenec se zaprášenými *vyrudlými* kadeřemi *ustavičně* bloudil, hledaje kamene zlatotvorného.

Jednoho dne přišel jsem, venkovský hoch, a tázal se: „Řekni mi, jak jsi dostal ten zlatý řetěz kolem krku?“

Šílenec užasl – řetěz, který *kdysi* byl železný, byl opravdu zlatý; *nebyl to sen, nevěděl však, kdy se proměnil.*

Divoce bil se do čela – kde, ó kde jej potkalo štěstí, aniž o tom věděl?

Byl si navykl zdvíhati oblázky a dotýkati se řetězu a zahazovati je, aniž se podíval, nastala-li proměna; tak šílenec našel a ztratil zlatotvorný kámen.

Slunce se nížilo k západu, obloha byla zlatá.

Šílenec se vracel *po svých stopách* znovu hledati ztracený poklad se silou vyhaslou a tělem sehnutým a srdcem v prachu jako strom, jenž byl vyvrácen.

Rabindranáth Thákur: Zahradník (č. 66 str. 78–80 v překladu F. Baleje)

Otištěný text je přesné znění, jež použil Janáček k zhudebnění. *Kurzívou* vytištěná slova jsou ve skladbě vypuštěna.

